

Bản tin số 10 - Tháng 10/2023

**DỰ ÁN TĂNG CƯỜNG NĂNG LỰC XUẤT KHẨU
CHO DOANH NGHIỆP NHỎ VÀ VỪA**

TRONG NGÀNH HÀNG

GIA VỊ, RAU QUẢ VIỆT NAM

ĐIỂM TIN THỊ TRƯỜNG

Trong 8 tháng đầu năm 2023, khối lượng xuất khẩu rau quả của Tây Ban Nha đạt 7,6 triệu tấn, giá trị đạt 11,7 tỷ Euro, giảm 7,7% về khối lượng và tăng 6,5% về giá trị so với cùng kỳ năm trước. Trong đó, khối lượng xuất khẩu trái cây đạt 4,1 triệu tấn, trị giá 6,27 tỷ Euro, giảm 11,5% về khối lượng và tăng 0,7% về giá trị; khối lượng xuất khẩu rau củ đạt 3,4 triệu tấn, trị giá đạt 5,4 tỷ Euro, giảm 2,7% về khối lượng và tăng 14% về giá trị. Các loại trái cây xuất khẩu nhiều nhất là cam quýt, dưa hấu, dưa và quả hạch; các loại rau củ xuất khẩu nhiều nhất là ớt, rau diếp và cà chua. [1]

Theo ước tính được công bố tại hội nghị quốc tế "Prognosfruit" năm 2023 tổ chức tại Trento (Ý), sản lượng lê của Bỉ dự kiến đạt 412.000 tấn trong năm nay, tăng 19% so với cùng kỳ năm 2022, lần đầu tiên trở thành nhà sản xuất lê lớn nhất châu Âu. [2]

Theo Bộ Nông nghiệp Pháp, dựa trên dữ liệu tính toán đến ngày 1/10, sản lượng lê năm 2023 của Pháp ước đạt 124.100 tấn, giảm 13% so với cùng kỳ năm 2022 và giảm 3% so với mức trung bình trong giai đoạn 2018 - 2022. Sự sụt giảm này tập trung ở các giống lê mùa hè do bị ảnh hưởng bởi nắng nóng và hạn hán, các giống lê mùa thu có khối lượng tương đương với năm 2022 và các giống lê mùa đông sẽ tăng khoảng 4% so với năm 2022. [3]

Sản lượng chanh của Tây Ban Nha trong niên vụ 2023/2024 dự kiến đạt 1,365 triệu tấn, tăng 34% so với niên vụ 2022/2023 (đạt 1,018 triệu tấn). Trong khi đó, sản lượng bưởi dự kiến đạt 90.000 tấn, tăng nhẹ so với niên vụ trước. [4]

Theo USDA, sản lượng táo của Hà Lan trong năm 2023 dự kiến đạt khoảng 207.000 tấn (giảm 12% so với cùng kỳ năm trước) và sản lượng lê đạt khoảng 341.000 tấn (tăng 3% so với cùng kỳ năm trước và giảm 6% so với mức trung bình 3 năm gần đây). [5]

Theo báo cáo của EastFruit, trong niên vụ 2022/2023 (tháng 7/2022 - tháng 6/2023), Tây Ban Nha đã nhập khẩu cà rốt từ Maroc nhiều hơn 5,7 lần so với cùng kỳ năm trước đó do ảnh hưởng của hạn hán ở châu Âu. [6]

Chính quyền vùng Wallonia ở Bỉ đã quyết định chi 2 triệu Euro (khoảng 2,1 triệu USD) để hỗ trợ người trồng táo bị ảnh hưởng bởi chi phí năng lượng ngày càng tăng và sự cạnh tranh từ các nước phương Đông trong những năm gần đây. Sản lượng táo thu hoạch ở Bỉ năm 2023 ước tính đạt 203.000 tấn, giảm 15% so với cùng kỳ năm trước, lớn hơn nhiều so với mức giảm trung bình của khối (ở mức 3%). Sự hỗ trợ này giúp nông dân đa dạng hóa các chủng loại táo, giúp ngăn chặn được tình trạng sản lượng táo giảm và việc phá hủy các vườn trồng táo. [7]

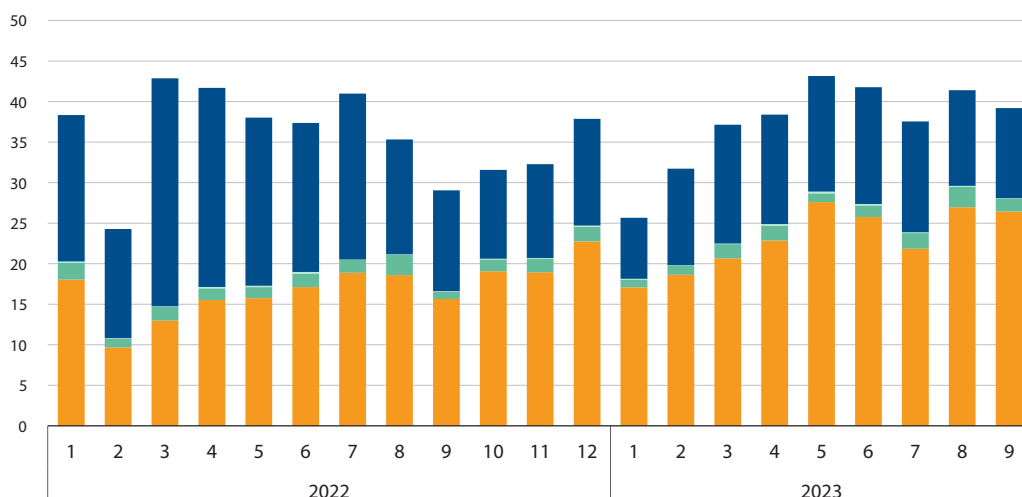
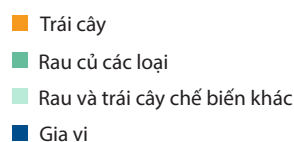
TÌNH HÌNH XUẤT KHẨU NGÀNH HÀNG GIA VỊ, RAU QUẢ SANG THỊ TRƯỜNG EU

Trong tháng 9 năm 2023, xuất khẩu của nhóm ngành hàng gia vị và rau quả của Việt Nam sang thị trường EU đạt 39,2 triệu USD, giảm 5,3% so với tháng trước và tăng 34,9% so với cùng kỳ năm 2022.

Trong đó, các sản phẩm trái cây tăng 68,8% so với cùng kỳ năm 2022, rau củ các loại tăng 74,8%, rau và trái cây chế biến khác tăng 16,0%, các sản phẩm gia vị giảm 10,1%.

Hình 1

GIÁ TRỊ XUẤT KHẨU RAU QUẢ VÀ GIA VỊ SANG THỊ TRƯỜNG EU (TRIỆU USD)

Nguồn: Tính toán từ số liệu Tổng cục Hải quan

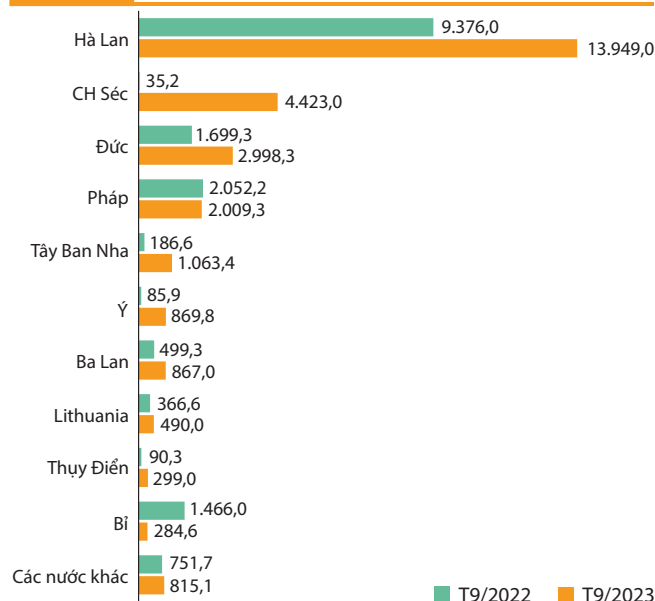
TÌNH HÌNH XUẤT KHẨU RAU QUẢ SANG THỊ TRƯỜNG EU

Giá trị xuất khẩu rau quả (trừ các loại rau gia vị) của Việt Nam sang thị trường EU tháng 9 năm 2023 đạt 28,0 triệu USD, chiếm 4,2% tổng giá trị xuất khẩu rau quả, giảm 5,3% so với tháng trước và tăng 68,7% so với cùng kỳ năm 2022. Trong tháng 9, các sản phẩm rau quả của Việt Nam đã xuất sang 26 nước thành viên của EU. Trong đó, Hà Lan là quốc gia nhập nhiều nhất toàn khối với 13,9

triệu USD, chiếm 49,7% tổng giá trị nhập khẩu cả EU và tăng 48,6% so với cùng kỳ năm 2022. CH Séc là thị trường nhập khẩu lớn thứ 2 trong khối (chiếm 15,8%), tăng 12.483% so với cùng kỳ năm 2022, đạt 4,4 triệu USD. Tương tự, Đức đạt gần 3,0 triệu USD, chiếm 10,7%; Pháp đạt 2,0 triệu USD, chiếm 7,2%; Tây Ban Nha đạt 1,0 triệu USD, chiếm 3,7%.

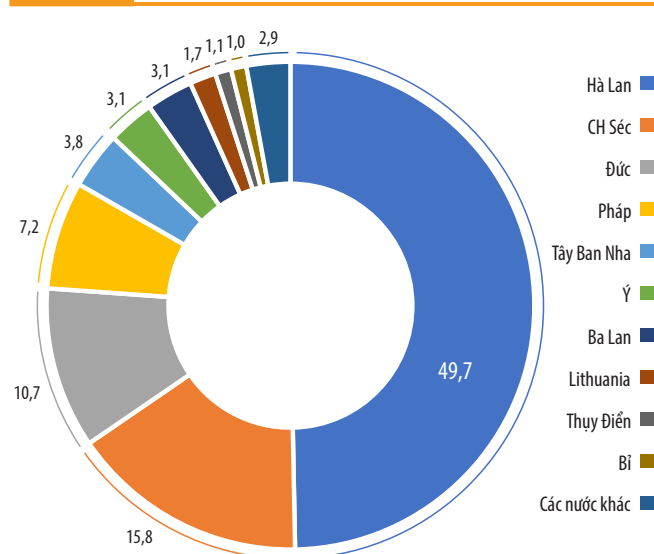
Hình 2

GIÁ TRỊ XUẤT KHẨU RAU QUẢ SANG THỊ TRƯỜNG EU (NGHÌN USD)

Hình 3

CƠ CẤU THỊ TRƯỜNG XUẤT KHẨU RAU QUẢ VIỆT NAM SANG EU THÁNG 9/2023 (%)

Nguồn: Tính toán từ số liệu Tổng cục Hải quan

TÌNH HÌNH XUẤT KHẨU MỘT SỐ SẢN PHẨM TRÁI CÂY

SẦU RIÊNG: Trong tháng 9/2023, Việt Nam chỉ xuất khẩu sầu riềng sang 8 quốc gia trong khối EU bao gồm: CH Séc, Bồ Đào Nha, Đức, Ý, Hà Lan, Thụy Điển, Pháp và Tây Ban Nha, với tổng giá trị xuất khẩu đạt 4,2 triệu USD, chiếm 15% tổng giá trị xuất khẩu rau quả. Thị trường xuất khẩu lớn nhất là CH Séc với giá trị xuất khẩu đạt 4,1 triệu USD, chiếm 97,0% thị phần; tiếp đến là Bồ Đào Nha (chiếm 0,8%); Đức (chiếm 0,5%); Ý (chiếm 0,4%); Hà Lan (chiếm 0,4%); v.v. Sầu riềng xuất khẩu sang thị trường EU trong tháng này có 100% là sầu riềng tươi hoặc sầu riềng tách múi đông lạnh.

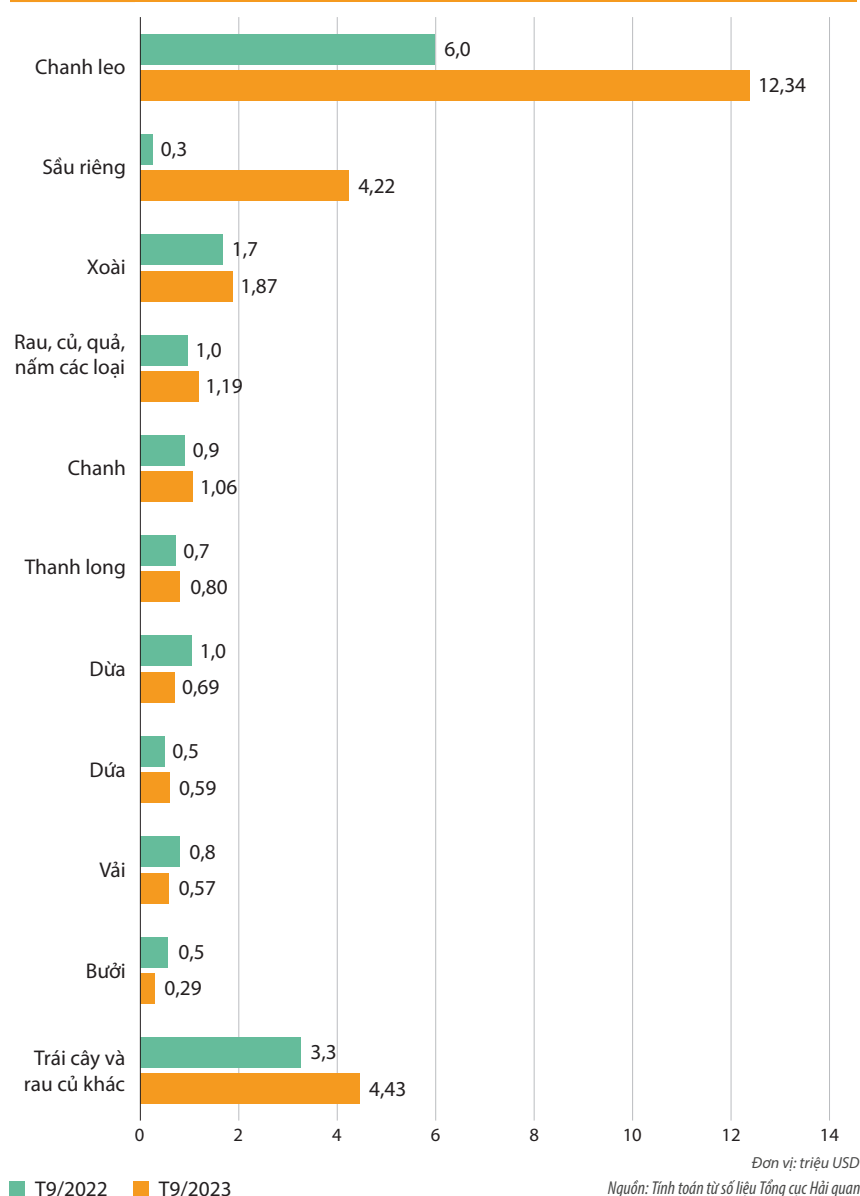

MÍT: Việt Nam xuất khẩu mít sang 9 quốc gia trong khối EU bao gồm: Hà Lan, Lithuania, Đức, Tây Ban Nha, Đan Mạch, Bồ Đào Nha, Pháp, Thụy Điển và Đảo Síp, với tổng giá trị xuất khẩu đạt 133,6 nghìn USD, chiếm 0,5% tổng giá trị xuất khẩu rau quả, tăng 72,1% so với cùng kỳ năm 2022. Thị trường xuất khẩu lớn nhất là Hà Lan với giá trị xuất khẩu đạt 78,1 nghìn USD, chiếm 58,5% thị phần; tiếp đến là Lithuania (chiếm 27,4%), Đức (chiếm 4,7%), Tây Ban Nha (chiếm 3,5%), v.v. Sản phẩm mít xuất khẩu sang thị trường EU trong tháng này chủ yếu là mít chế biến như mít sấy, mít non đóng lon (chiếm 88,4% thị phần) và mít tươi nguyên trái hoặc tách vỏ đông lạnh (chiếm 11,6%).

Trong các mặt hàng rau quả xuất khẩu sang EU trong tháng 9/2023, chanh leo là sản phẩm có giá trị xuất khẩu cao nhất, đạt 12,3 triệu USD, chiếm 44,0% tổng giá trị xuất khẩu của nhóm sản phẩm rau quả, tăng 107,0% so với cùng kỳ năm 2022. Tiếp đến là sầu riềng đạt 4,2 triệu USD (chiếm 15,1%), tăng 1.529%; xoài đạt 1,9 triệu USD (chiếm 6,7%), tăng 11,5%; rau, củ, quả, nấm các loại đạt 1,2 triệu USD (chiếm 4,3%), tăng 24,9%; chanh đạt 1,1 triệu USD (chiếm 3,8%), tăng 18,6%; thanh long đạt 0,8 triệu USD (chiếm 2,9%), tăng 12,9%; dứa đạt 0,69 triệu USD (chiếm 2,5%), giảm 33,6%; v.v.

Hình 4

GIÁ TRỊ XUẤT KHẨU MỘT SỐ LOẠI RAU QUẢ CHÍNH XUẤT KHẨU SANG EU TRONG THÁNG 9/2023

TÌNH HÌNH XUẤT KHẨU GIA VỊ SANG THỊ TRƯỜNG EU

Trong tháng 9 năm 2023, xuất khẩu gia vị của Việt Nam sang thị trường EU giảm so với cùng kỳ năm 2022 do xuất khẩu hạt tiêu giảm mạnh. Theo số liệu từ Tổng cục Hải quan, xuất khẩu hạt tiêu của Việt Nam sang EU trong tháng 9/2023 đạt 10,6 triệu USD, giảm 9,2% so với cùng kỳ năm 2022, chiếm 95,5% tổng giá trị xuất khẩu của nhóm sản phẩm gia vị. Bên cạnh đó, sản phẩm gừng, tỏi, hành và một số gia vị khác cũng giảm trong tháng 9/2023 so với cùng kỳ năm 2022. Tuy nhiên, trong tháng này cũng ghi nhận tăng trưởng xuất khẩu của sả, ớt, v.v..

Bảng 1

GIÁ TRỊ XUẤT KHẨU MỘT SỐ SẢN PHẨM GIA VỊ CỦA VIỆT NAM SANG THỊ TRƯỜNG EU (NGHÌN USD)

TT		T9/2022	T9/2023	Cơ cấu 2023	Chênh lệch 2023/2022
1	Tiêu	11.708,7	10.627,8	95,5%	-9,2%
2	Gừng	424,3	159,1	1,4%	-62,5%
3	Ớt	35,6	159,0	1,4%	347,3%
4	Sả	70,6	101,7	0,9%	44,0%
5	Tỏi	55,5	40,6	0,4%	-26,8%
6	Gia vị khác	130,9	22,8	0,2%	-82,6%
7	Hành các loại	14,1	12,5	0,1%	-11,7%
8	Quế	-	4,6	0,0%	0,0%
Tổng		12.439,8	11.130,3	100%	-10,5%

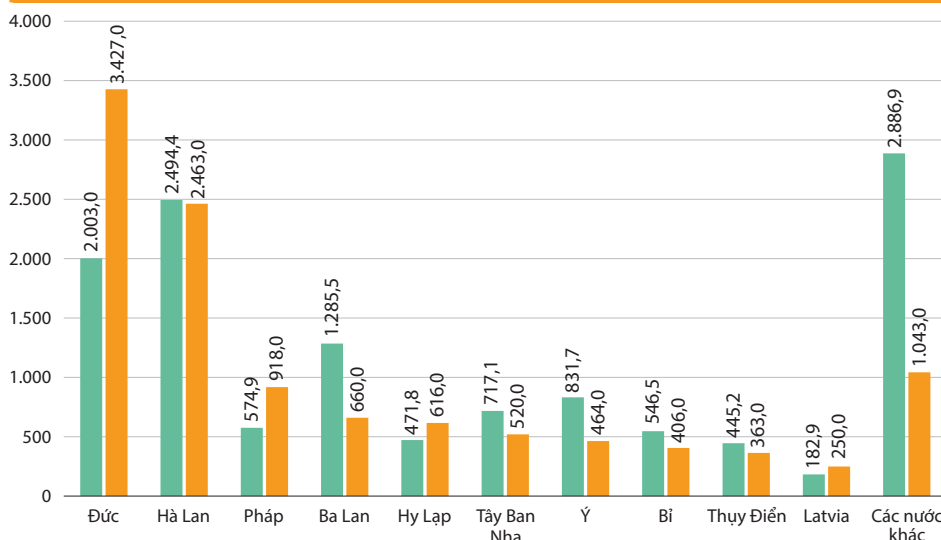
Nguồn: Tính toán từ số liệu Tổng cục Hải quan

Về thị trường xuất khẩu, Đức, Hà Lan, Pháp, Ba Lan và Hy Lạp là các quốc gia nhập khẩu gia vị chính của Việt Nam trong tháng 9/2023. Giá trị xuất khẩu gia vị của Việt Nam sang Đức đạt 3,4 triệu USD (chiếm 30,8% thị phần), tăng 71,1% so với tháng 9/2022, tiếp đến là Hà Lan đạt 2,5 triệu USD (chiếm 22,1%), giảm 1,2%; Pháp đạt 0,92 triệu USD (chiếm 8,2%), tăng 59,7%; Ba Lan đạt 0,66 triệu USD (chiếm 5,9%), giảm 48,6%; Hy Lạp đạt 0,62 triệu USD (chiếm 5,5%), tăng 30,5%; v.v.

Hình 5

GIÁ TRỊ XUẤT KHẨU CÁC SẢN PHẨM GIA VỊ SANG MỘT SỐ THỊ TRƯỜNG CỦA EU (NGHÌN USD)

T9/2022 T9/2023

Nguồn: Tính toán từ số liệu Tổng cục Hải quan

TÌNH HÌNH XUẤT KHẨU MỘT SỐ SẢN PHẨM GIA VỊ

HỒ TIÊU: Trong tháng 9/2023, Việt Nam xuất khẩu hồ tiêu sang 18 quốc gia trong khối EU. Trong đó, Đức là thị trường lớn nhất, với giá trị xuất khẩu đạt 3,2 triệu USD (chiếm 30,3% thị phần), tăng 94% so với cùng kỳ năm 2022; tiếp đến là Hà Lan đạt 2,4 triệu USD (chiếm 22,8%), tăng 6%; Pháp đạt 0,79 triệu USD (chiếm 7,5%), tăng 57%; v.v. Chủng loại hồ tiêu xuất khẩu sang các quốc gia thuộc EU phần lớn là tiêu đen chưa xay (chiếm 52,9%), tiếp đến là tiêu trắng chưa xay (chiếm 20%), tiêu đen đã xay (chiếm 17,5%), tiêu trắng đã xay (chiếm 9,5%), v.v.

ỚT: Việt Nam xuất khẩu ớt sang 7 quốc gia trong khối EU bao gồm: Pháp, Bỉ, Đức, Slovakia, CH Séc, Thụy Điển và Ba Lan với tổng giá trị xuất khẩu đạt 159,0 nghìn USD, tăng 347,3% so với cùng kỳ năm 2022. Trong đó Pháp, Bỉ và Đức là ba nước nhập khẩu lớn nhất ở EU với lần lượt là 32,7%; 31,2%; 22,2% giá trị xuất khẩu ớt của Việt Nam sang toàn khối các nước EU. Các sản phẩm ớt xuất khẩu sang EU chủ yếu là bao gồm ớt tươi, khô, đông lạnh (chiếm 92,2%) và ớt chế biến như ớt băm, ớt ngâm dấm (chiếm 7,8%).

HÀNH: Việt Nam chỉ xuất khẩu hành sang 2 quốc gia trong khối EU bao gồm Pháp và Hà Lan với tổng giá trị xuất khẩu đạt 12,5 nghìn USD, giảm 11,7% so với cùng kỳ năm 2022. Thị phần xuất khẩu sang các nước này lần lượt là 89,2% và 10,8%. Sản phẩm hành xuất khẩu sang EU chủ yếu là hành lá đông lạnh (chiếm 89,2% tổng giá trị xuất khẩu hành) và hành phi (chiếm 10,8%).

TỎI: Việt Nam hiện vẫn chỉ xuất khẩu tỏi sang CH Séc, Pháp và Hà Lan với giá trị xuất khẩu đạt 40,6 nghìn USD, giảm 26,8% so với cùng kỳ năm 2022. Thị phần xuất khẩu sang các nước này lần lượt là 92,3%; 5,8% và 1,9%. Sản phẩm xuất khẩu tỏi chủ yếu là tỏi chế biến như tỏi phi, bột tỏi (chiếm 98,9% tổng giá trị xuất khẩu tỏi) và tỏi tươi (chiếm 1,1%).

XU HƯỚNG THỊ TRƯỜNG TRONG THÁNG TỚI CHO MỘT SỐ SẢN PHẨM

Theo Thương vụ Việt Nam tại Bỉ và EU, giá trị nhập khẩu gia vị và hương liệu của châu Âu dự kiến sẽ tăng nhẹ trong những năm tới. Khối lượng nhập khẩu thường biến động không phải do nhu cầu thay đổi mà do mức sản xuất không ổn định ở nước sản xuất. Nhìn chung, nhu cầu về gia vị và hương liệu ở châu Âu trong những năm tới có thể được dự báo sẽ tăng ở mức vừa phải. Do đặc thù của thị trường châu Âu và ngành thương mại và chế biến, các thị trường chính của nhập khẩu gia vị được dự báo sẽ giữ nguyên trong những năm tới. Đức sẽ vẫn là thị trường nhập khẩu gia vị và hương liệu lớn nhất, tiếp đến là Hà Lan. [8]

Hiện nay, các cảng quan trọng nhất của châu Âu về gia vị và hương liệu là Hamburg (Đức), Rotterdam (Hà Lan), Felixstowe (Anh), Algeciras (Tây Ban Nha), Marseille (Pháp) và Antwerp (Bỉ). Hàng hóa sau khi đến các cảng này, sẽ được vận chuyển bằng xe tải đến các khu vực khác của châu Âu. [8]

Người tiêu dùng Đức thường ưa chuộng rau quả nội địa hơn hàng nhập khẩu. Đến 88% người tiêu dùng Đức luôn cân nhắc đến tính thời vụ khi mua mặt hàng này. Các loại trái cây và rau củ ngoại nhập được vận chuyển bằng đường hàng không đang dần bị các nhà bán lẻ lớn loại bỏ khỏi danh sách bán hàng. [9]

THÔNG TIN CHÍNH SÁCH

Ngày 11 tháng 10 năm 2023, EU đã đăng công báo quy định số 2023/2210 về việc định ngưỡng một số loại hoa quả nhập khẩu trong giai đoạn từ tháng 1 năm 2024 đến tháng 6 năm 2025. Theo đó, cà chua, dưa chuột, artiso, bí xanh, chanh, cam quýt, nho, táo, lê, mơ, cherry, đào, mận nếu được nhập khẩu vào EU vượt ngưỡng quy định sẽ phải chịu thuế nhập khẩu gia tăng. Các loại hoa quả này là các loại thường được tiêu thụ nhiều tại EU và bán phổ biến tại các siêu thị cũng như được trồng rất nhiều tại EU. [10]

MỘT SỐ CHÍNH SÁCH CẦN LƯU Ý

Thương vụ Việt Nam tại Bỉ và EU cho biết, những điểm quan trọng mà các doanh nghiệp xuất khẩu cần lưu ý đó là nhận thức về các chất gây dị ứng và chất độc hại dẫn đến kiểm soát chặt chẽ hơn, đặc biệt đối với sản phẩm nông sản. Xử lý nhiệt đang trở thành điều bắt buộc đối với người mua châu Âu. Nguồn cung ứng bền vững không phải là xu hướng mà là yêu cầu.

Các yêu cầu đối với hương liệu và gia vị ở châu Âu thường là về sức khỏe và sự an toàn của người tiêu dùng, nhưng tính bền vững cũng ngày càng trở nên quan trọng hơn. Thực phẩm nhập khẩu vào Liên minh châu Âu (EU) phải chịu sự kiểm soát chặt chẽ. Những biện pháp kiểm soát này bao gồm việc kiểm tra thường xuyên có thể được thực hiện khi nhập khẩu (tại biên giới) hoặc sau đó, khi thực phẩm đã được phân phối lưu thông tại EU, chẳng hạn như tại cơ sở của nhà nhập khẩu. Việc kiểm soát nhằm kiểm tra xem sản phẩm có đáp ứng các yêu cầu hợp pháp hay không. Một yếu tố quan trọng của điều luật này là *"Tất cả các doanh nghiệp thực phẩm bên ngoài châu Âu, thực hiện quá trình sản xuất từ đầu, phải áp dụng, thực hiện và duy trì một quy trình dựa trên các nguyên tắc HACCP"*. Điều này là biện pháp kiểm soát chính thức không được thay thế bằng các chứng chỉ khác. Quy định áp dụng HACCP là một yếu tố quan trọng trong hệ thống quản lý chất lượng của các công ty nhằm trở thành nhà cung cấp thành công cho thị trường châu Âu. [11]

Theo đại diện của Chủ tịch Hiệp hội Hồ tiêu Việt Nam, EU là thị trường chất lượng cao, có giá trị gia tăng rất lớn. Do đó, đây là thị trường mà các doanh nghiệp dù có quy mô lớn hay nhỏ đều phải hướng đến. Doanh nghiệp có thể tìm kiếm mọi phân khúc phù hợp với mình. Để gia tăng kim ngạch xuất khẩu hồ tiêu sang thị trường này thì câu chuyện thị trường và chất lượng hết sức quan trọng. Do hiện nay EU đặt ra khoảng hơn 500 tiêu chí về mức dư lượng thuốc bảo vệ thực vật mà Việt Nam cần phải kiểm soát trong hồ tiêu và cây gia vị nói chung. Các tiêu chí này tạo nên sức ép rất lớn cho toàn bộ chuỗi từ sản xuất đến xuất khẩu. [12]

THÔNG TIN THAM KHẢO

- 1 <https://www.fruitnet.com/eurofruit/fepex-reports-on-spanish-export-volume-drop/256665.article>
- 2 <https://bnews.vn/bi-lan-dau-tien-tro-thanh-nha-san-xuat-le-lon-nhat-chau-au/311131.html>
- 3 <https://www.fructidor.com/newsdetail.aspx?idn=66625&title=French-pear-production-down-13->
- 4 <https://www.fruitnet.com/eurofruit/spanish-lemon-volumes-to-bounce-back/255967.article>
- 5 <https://www.fructidor.com/newsdetail.aspx?idn=66619&title=The-Netherlands-produces-fewer-apples-but-more-pears->
- 6 <https://www.freshplaza.com/asia/article/9568380/morocco-sextuples-carrot-exports-to-spain-seizing-an-opportunity-from-european-drought/>
- 7 <https://bnews.vn/bi-ho-tro-nong-dan-cuu-cac-vuon-tao/312083.html>
- 8 <https://vn-eu-tradeforum.com/2023/09/27/tiep-can-thi-truong-gia-vi-va-huong-lieu-eu/>
- 9 <https://www.cbi.eu/news/competing-germanys-high-demanding-fresh-market>
- 10 <https://vn-eu-tradeforum.com/2023/10/11/eu-quy-dinh-nguong-han-ngach-thue-quan-mot-so-loai-hoa-qua/>
- 11 <https://congthuong.vn/diem-ten-gia-vi-co-tiem-nang-nhat-tai-thi-truong-eu-275113.html>
- 12 <https://congthuong.vn/chat-luong-la-chia-khoa-mo-cua-thi-truong-eu-cho-ho-tieu-viet-274505.html>

Tài liệu này được biên soạn với sự hỗ trợ tài chính của Liên minh Châu Âu.
Các nội dung trong tài liệu này thuộc trách nhiệm dự án SFV-Export và
không nhất thiết phản ánh quan điểm của Liên minh Châu Âu

